

Nederland voor Nieuwkomers

Kennis van het land en zijn bewoners

Jenny van der Toorn-Schutte

Kennis van de Nederlandse Samenleving

Boom, Amsterdam

Tweede oplage: 2009

© 2007 Jenny van der Toorn-Schutte, Houten

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 j^o. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden van de illustraties te achterhalen. Mocht iemand desondanks menen dat zijn rechten niet zijn gehonoreerd, dan kan hij zich wenden tot de uitgever.

Fotografie: Jenny van der Toorn-Schutte, Houten

Opmaak: Impressie grafische vormgeving (Anja Verhart), Den Haag

ISBN 978 90 8506 442 8

NUR 134

Inhoud

Hoofdstuk 1

Het land 11

Nederland 11

Waterwegen 12

Provincies 13

Talen 14

Klimaat 15

Grondsoorten 16

Middelen van bestaan 16

Verkeer 22

Hoofdstuk 2

De bevolking 24

Vroegere tijden 24

De bewoners in de middeleeuwen 25

Bewoners van oude en nieuwe steden 28

Immigratie 32

Joden 32

Vlamingen 32

Hugenoten 33

Chinezen 33

Indische Nederlanders 34

Ambonezen 35

Gastarbeiders 35

Surinamers en Antillianen 36

Andere nationaliteiten 37

Hoofdstuk 3

De strijd tegen het water 39

Het lage land 39

Overstromingen 40

Sluizen 42

Watersnoodrampen 43

Deltaplan 44

Inpoldering 45

- Wagen
- et 500.000 of meer inwoners
- et 100.000 - 500.000 inwoners
- et 50.000 - 100.000 inwoners
- et 10.000 - 50.000 inwoners
- et minder dan 10.000 inwoners
- Autosnelweg
- Hoofdverbindingsweg
- Spoorwegen
- Belangrijke spoorweg
- Overige spoorwegen

Hoofdstuk I

Het land

Nederland

De grootte van het land met de naam Nederland is ongeveer 41.500 km².

Van noord naar zuid is de afstand 300 km, van oost naar west 200 km.

Er wonen ongeveer 16.000.000 mensen.

Het is dus een klein, dichtbevolkt land.

Het land wordt in het zuiden begrensd door België.

In het oosten ligt de grens met Duitsland.

In het westen en noorden wordt het land begrensd door de Noordzee.

Hollands landschap

De naam *Nederland* (neder = laag) zegt iets over het landschap.
Het land ligt laag.
Er zijn geen bergen.
Wel is er veel water, vaak té veel.
Het hoogste punt van het land ligt in de provincie Limburg.
Daar zijn heuvels van ongeveer 300 meter hoog.
Het laagste punt is in de buurt van Rotterdam.
Een groot deel van Nederland ligt zelfs lager dan de zee.

De Waddenzee is een ondiep deel van de Noordzee.
Deze zee scheidt de Waddeneilanden van het vasteland.
De namen van de Waddeneilanden zijn: Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog.
Bij laag water (eb) kun je van de kust van Noord-Holland en Friesland naar de Waddeneilanden lopen (wadlopen).

Waterwegen

De grote rivieren zijn: Maas, Rijn, Waal, IJssel, Schelde.

De Maas ontspringt in Frankrijk en stroomt eerst door België.
De Rijn begint in de Zwitserse bergen.
Hij stroomt door Duitsland naar het laagste punt: Nederland.
De Waal en de IJssel zijn aftakkingen van de Rijn.
In Zuid-Holland verandert de naam van de Rijn in Lek.
De naam van de Waal verandert in de provincie Noord-Brabant in Merwede.
Het zuidwesten van Nederland (Zeeland) bestaat ook voor een groot deel uit water.
Daar stromen de Ooster- en Westerschelde naar de zee.

In Nederland zijn veel *kanalen*.
Die zijn gegraven voor het scheepvaartverkeer.
Het Amsterdam-Rijnkanaal verbindt Amsterdam met de Rijn.
Schepen varen van Amsterdam door het Noordzeekanaal naar de zee.

de rivier de Waal met
de brug bij Nijmegen

Rotterdam ligt aan de Maas.
Het is de grootste havenstad van Europa.
De stad is met de zee verbonden door de Nieuwe Waterweg.

Provincies

Nederland is verdeeld in twaalf provincies.
Elke provincie heeft zijn eigen hoofdstad.
Kijkt u maar op de kaart op pagina 10.
De hoofdsteden zijn onderstreept.
De hoofdstad van Nederland is Amsterdam.

Provincie	Hoofdstad
Groningen	Groningen
Friesland	Leeuwarden
Drenthe	Assen
Overijssel	Zwolle
Flevoland	Lelystad
Gelderland	Arnhem
Utrecht	Utrecht
Noord-Holland	Haarlem
Zuid-Holland	Den Haag (’s-Gravenhage)
Zeeland	Middelburg
Noord-Brabant	Den Bosch (’s-Hertogenbosch)
Limburg	Maastricht

Talen

De officiële taal in Nederland is Nederlands.

In de provincie Friesland spreekt men naast het Nederlands ook Fries.

In deze provincie is op de plaatsnaamborden de plaatsnaam in het Fries geschreven.

Daaronder staat de naam in het Nederlands.

In bepaalde delen van Nederland spreken de inwoners naast het Standaardnederlands nog een *dialect*.

Je kunt vaak aan het woordgebruik, de uitspraak en de *intonatie* horen uit welke streek iemand komt.

Ook wonen er in Nederland ongeveer één miljoen mensen van allochtone (niet-Nederlandse) afkomst.

Hun moedertaal is Turks, Arabisch, Chinees, Vietnamees, Farsi, Amhaars, Thai of nog een andere taal.

Nederlands is dan hun tweede of derde taal.

Klimaat

Nederland heeft vier *jaargetijden*: lente, zomer, herfst, winter. De lente wordt ook voorjaar genoemd; de herfst najaar.

voorjaar in Nederland

winter in Nederland

Nederland heeft een *zeeklimaat*.

Dat betekent dat de zomers koel en de winters niet erg koud zijn.

Het regent veel, vooral in de herfst. Ook waait het vaak.

In de winter zijn de bomen kaal en is de temperatuur soms onder 0°C.

Dan ligt er ijs op *sloten* en *plassen* en kunnen de mensen *schaatsen*.

In de zomer kan het na een warme periode *onweren*.

Grondsoorten

De grondsoorten in Nederland zijn zand, veen, zee- en rivierklei.

Dit zijn allemaal zachte grondsoorten.

Veen is een grondsoort die ontstaan is uit verdroogde planten.

Vroeger werd veen gebruikt als brandstof en noemde men het turf.

Door het afgraven van deze turf zijn een aantal grote plassen ontstaan.

Bijvoorbeeld de Vinkeveense plassen in de provincie Utrecht.

Ook in Drenthe is veel veen afgegraven.

In verschillende plaatsnamen komt het woord veen voor:

Vinkeveen, Hoozeveen, Veenhuizen, Nieuwveen, Klazienaveen.

Middelen van bestaan

In het westen van het land liggen de grotere steden:

Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

Die streek wordt de Randstad genoemd.

Tussen deze steden ligt een stuk *platteland*.

Dit stuk wordt het Groene Hart genoemd.

Daar staan boerderijen met veel grasland eromheen.